

УДК 72.01

С. М. Трофимчук,
*аспірант Київського національного університету
будівництва і архітектури*

КОМПОЗИЦІЙНА РОЛЬ МЕДІА-ЗАСОБІВ У СУЧАСНІЙ АРХІТЕКТУРІ

Анотація: в статті сформульовані особливості сучасної композиційної виразності медіа-активної архітектури. Визначені її матеріальні, медійні та синтетичні складові.

На порозі XXI сторіччя глобальна інформатизація та всезагальне проникнення медіа породжують нову урбаністику та архітектуру. Для позначення об'єктів, що мають якості медійної активності, у західній науковій думці закріплюється поняття медіа-архітектура (англ. media architecture). Як писав французький філософ, урбаніст і архітектурний критик Поль Вірлію: «Після епохи архітектури-скульптури ми вступаємо в період кінематографічних ілюзій і підробок... тепер і сама архітектура є щось на зразок кіно».

Естетика цифрової доби у проявах постмодернізму апелює до всезалучення, діалогової інтерактивності, експресії та децентралізації. Практика сучасної архітектури звертається до нових візуальних засобів, випереджаючи теоретичні дослідження з даного питання, що робить актуальним аналіз нової естетики медіа-активної архітектури та потребує формування понятійного апарату, відсутнього у минулому [2, 5].

Для визначення особливостей естетики сучасних об'єктів медіа-активної архітектури доцільно виокремити та дослідити ряд складових, що поєднують матеріальний простір та медіа-поле у гармонійне ціле або єдину естетичну структуру. Частина такої структури можуть бути розглянуті у відношенні медійної складової, матеріальної – архітектурної складової та характеру їх поєднання – синтезу.

Медійна складова естетики медіа-активної архітектури стосується трансльованого інформаційного потоку, його вагомою характеристикою є форма вираження інформації. Візуальні образи на медіа-поверхнях часто стають центральним елементом композиції, тому мають бути вивірені та узгоджені із загальною концепцією архітектурного об'єкту за змістом і мовою трансльованого контенту. Форма вираження контенту може бути визначена як архітектурна медіа-текстура. Якщо традиційно текстура є патерном – шаблоном зображення на поверхні матеріалу, то медіа-текстура відповідає динамічно оновлюваному образу на поверхні медіафасаду. Медійна складова дозволяє будувати композицію у четвертому – часовому вимірі, що не притаманно

традиційній архітектурі але властиве кіномистецтву, де присутні сценарій та сюжетність.

Додатковий візуальний медіа-шар, накладений на матеріальні поверхні, може мати архітектурний, відсторонений та комплексний зміст. Рівень адаптації контентного наповнення медіа-текстури під умови архітектурного об'єкту визначає її композиційну виразність. Композиційний вплив прошарку медіа-текстури на архітектурну форму може бути визначений як: акцентний, підкреслюючий, розчиняючий, ілюзорний та деконструктивний.

Акцентний вплив медіа-текстури засновується на природній властивості людської уваги концентруватись на яскравих та динамічних подразниках, якими є контрастні на статичному тлі архітектурні медіа-структури. Досвід вітчизняної та зарубіжної проектної практики містить ряд прикладів вдалого використання акцентного медіа-впливу у композиції.

Медійним акцентом на архітектурній поверхні може виступати контрастна ділянка медіа-текстури, значно менша за розміром у порівнянні із матеріальною підосною. Подібну медіа-домінанту доцільно використовувати для підсилення композиційного центру, акцентування напрямку або для врівноваження іншої частини композиції. Медійними акцентом частіше за все виступають різноманітні дисплеї [1].

Підкреслюючий вплив медіа-текстури полягає у акцентуванні світло-кольоровими засобами виразних елементів матеріальної архітектури. Підкреслюючий вплив, на відміну від попереднього акцентного типу, займає у композиції нюансне а не контрастне співвідношення. Часто, медіа-текстура підкреслює увиразнену фактуру, зокрема, медіа-поверхні рефлексивного та люмінесцентного характеру мають високі естетичні якості саме завдяки підкреслюючому впливу медіа-текстури.

Розчиняючий вплив медіа-текстури наслідуює відсторонені абстрактні візуальні форми, що розмивають абриси матеріальної архітектури. За композиційними якостями, розчиняючий вплив медіа-текстури можна порівняти із дзеркальним покриттям модерністських хмарочосів-призм ХХ сторіччя, коли велетенські скляні об'єми розчинялись у відблисках небесної сині. На відміну від аналогового дзеркала поверхонь хмарочосів, розчиняючий вплив медіа-текстури засновується на цифрових засобах нових медіа, має більше можливостей для інтелектуальних трансформацій візуальної форми та інформаційної трансляції.

Ілюзорний вплив медіа-текстури полягає у візуальному відтворенні предметних, здебільшого архітектурних форм за допомогою медійних засобів та технологій. Для максимальної ефективності даного композиційного прийому медіа-прошарок має повністю вкривати цільові поверхні фасадів або інтер'єрів.

Ілюзорний вплив медіа-текстури найчастіше реалізуються через технологію архітектурних проєкцій, також відому як відео-меппінг.

Деконструктивний вплив медіа-текстури здійснюється шляхом візуальної деконструкції існуючої архітектурної форми, розкладанням її на базові елементи та архетипи. Деконструкція проводиться у подібний спосіб та подібними технічними засобами, що й композиційний прийом ілюзорного медіа-впливу.

Найбільш актуальними композиційними типами впливу медіа-текстури на візуальні архітектурні форми є прийоми акцентування та підкреслення, які виразають матеріальну архітектуру і в той-же час здатні доносити об'ємний за змістом комерційний контент. Розчиняючий та ілюзорний впливи медіа-текстури менш поширені та притаманні висотним об'ємам будівель, що слугують своєрідними маяками захоплення уваги.

Матеріальна складова естетики медіа-активної архітектури містить якості дизайнерського вирішення технічних медіа-засобів та структур, їх композиційну інтеграцію у архітектурний простір. Дизайнерське представлення технічних засобів медіа-поверхні, може бути визначене як медіа-фактура. Якщо традиційно фактура це характеристика поверхні – патерн її рельєфної структури, то медіа-фактура є патерном – матрицею з технічних елементів медіафасаду. Складові медіа-фактури, на кшталт різноманітних світлових елементів, пристроїв відбиття, розсіювання світла та їх кріплень, часто мають самостійну естетичну цінність, а утворені з них поверхні здатні надавати об'єктам унікальної виразності.

Архітектор може не долучатись до розробки медіа-фактури, проте гармонійне включення медіа-засобів у архітектурну композицію є його прямим завданням. Серед засобів побудови композиції такі напрацьовані у часі інструменти як метр, ритм, симетрія, асиметрія, рівновага, колір та ін.

Якості синтезу в естетиці об'єктів медіа-архітектури визначаються гармонійністю поєднання матеріальної архітектури, засобів передачі інформації та безпосередньо інформаційного повідомлення. Оцінку якості даної естетичної складової можна дати, визначивши загальну змістовність та доцільність конкретного композиційного рішення.

Підводячи підсумок, можна стверджувати, що гармонійність вирішення медіа-активного архітектурного об'єкту визначається трьома базовими складниками: медійним, архітектурним та якістю їх поєднання або синтезу. Серед складових нижчого порядку виділяються: медіа-текстура, медіа-фактура, засоби архітектурної композиції, змістовність, доцільність та сюжетність.

Досконале поєднання архітектурної та медійної складової дозволяє створювати об'єкти соціального впливу високої естетичної виразності.

Композиційні якості динамічних медіа-засобів покликані адаптувати агресивне урбанізоване середовище під соціальні потреби, зняти психологічний тиск людської обмеженості у просторі та часі, розширивши її буття у медійному полі.

Література

1. Костенко А.Я. Средства информации в архитектуре. — К.: Будівельник 1984. — С. 80-92.
2. Маклюэн М. Понимание Медиа: Внешние расширения человека / Пер. с англ. В. Николаева; Закл. ст. М. Вавилова. - М.; Жуковский: «КАНОН-пресс-Ц.», «Кучково поле», 2003. — С. 9-11.
3. Яковлев И.П. Ключи к общению. Основы теории коммуникаций. — СПб.: «Авалон», «Азбука-классика», 2006. — С. 5-9.
4. M. Hank Hauesler. MEDIA FACADES — HISTORY, TECHNOLOGY AND CONTENT (Ханк Хойслер. Медиа-фасады и медиа-архитектурные конструкции \. Avedition.2007. 250 p.
5. Офіційний веб сайт Медіа-архітектурного інституту (англ. Media Architecture Institute). About the Institute. [Електронний ресурс] – Режим доступу на 10.09.2015: <http://www.mediaarchitecture.org/about/> – Загол. з екрану.

Аннотация

В статье сформулированы особенности современной композиционной выразительности медиа-активной архитектуры. Определены ее материальные, медийные и синтетические составляющие.

Abstract

In article defined some features of modern media-architectural aesthetic expressiveness. It was defined three media-architectural aesthetic components.

УДК 72.025.4/9

Н. А. Лещенко
*кандидат архітектури,
доцент кафедри ІТА КНУБіА*

РЕВАЛОРИЗАЦІЯ ІСТОРИЧНИХ ЦЕНТРІВ МАЛИХ МІСТ

Анотація: в статті визначається стратегія ревалоризації історичних центрів малих міст, пропонується напрямок сучасного розвитку міста як культурно-туристичного центру при створенні загального туристичного маршруту по малим містам України.